Korrektion för bortfall

Rikard Gard / Metodstatistiker
Örebro Universitet / SCB
2019

Kort om mig

Kort om mig

- Utbildning i Retorik och Statistik
- 1,5 år som telefonintervjuare
- 3,5 år som statistiker / prognosmakare
- 3 år som metodstatistiker

Inledning och bakgrund

Syftet med uppsatsen

- Utforska k-NN metoden i differensestimatorn för att se om den kan minska bortfallsskevheten för fritidsfiskeundersökningen

- Uppsatsen heter Design-based and Model-assisted Estimators Using Machine Learning Methods
  - -Exploring the k-Nearest Neighbor method applied to data from the Recreational Fishing Survey

SCB

Inledning

- Hämtat inspiration från Breidt och Opsomers artikel om differens-estimatorn och maskininlärning
- Använt mig av design och data från fritidsfiskeundersökningen
- Utforskat och utvecklat K närmsta grannarna-metoden (k-NN) inom ramen för den designbaserade och modellassisterade differens-estimatorn
- Beräknat bortfallsskevhet, punkt- och variansskattningar för olika varianter av estimatorer och jämfört dom

SCB

Bakgrund om bortfall

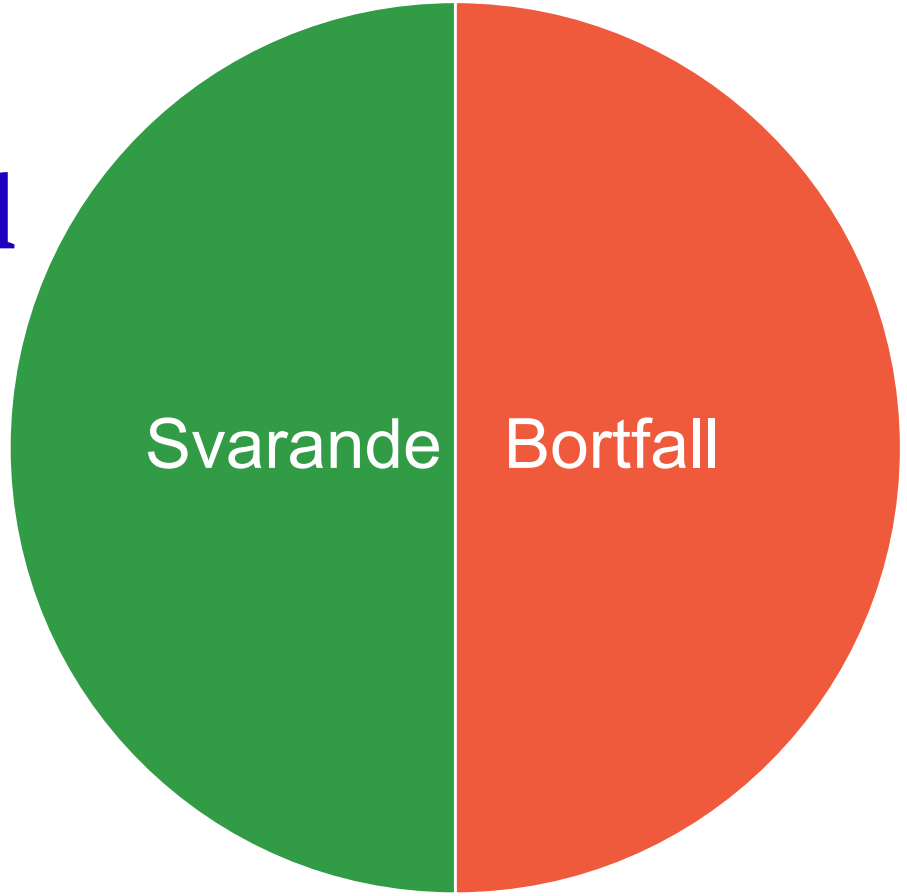

- Bortfall är ett stort problem
- Speciellt inom fritidsfiskeundersökningen
- Selektionsbias (Orsak kan vara att de som gillar undersökningens ämne gärna svarar och blir överrepresenterade)

Bakgrund om bortfall

Panel	Period 1	Period 2	Period 3
10 No fishing / Nonresponse	38 %	NA	NA
10 Fished	66 %	NA	NA
11 No fishing / Nonresponse	43 %	40 %	NA
11 Fished	68 %	62 %	NA
12 No fishing / Nonresponse	41 %	38 %	33 %
12 Fished	75 %	68 %	63 %
13 No fishing / Nonresponse	NA	40 %	38 %
13 Fished	NA	76 %	66 %
14 No fishing / Nonresponse	NA	NA	32 %
14 Fished	NA	NA	69 %
New sample	44 %	41 %	41 %

SCB

Data och design

1. Fiskade du i Sverige under 2017?

Hit räknas allt fritidsfiske med spö, nät, bur m.m. som sker utan yrkesfiskelicens.
Med en dag menas en dag då du fiskat, oavsett hur länge eller om du fått någon fångst eller inte.

- ☐ Ja, 1 dag
- ☐ Ja, 2–5 dagar
- ☐ Ja, 6–10 dagar
- ☐ Ja, 11–15 dagar
- ☐ Ja, mer än 15 dagar

- ☐ Nej

---

2. a) Fiskade du i Sverige under januari–april 2018?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

b) Fiskade du i Sverige under maj–augusti 2018?

- ☐ Ja, 1 dag
- ☐ Ja, 2–5 dagar
- ☐ Ja, 6–10 dagar
- ☐ Ja, 11–15 dagar
- ☐ Ja, mer än 15 dagar

Var god gå till fråga 4 på sida 3!

- ☐ Nej

SCB

Data

- Fritidsfiskeundersökningen

- Ett år består av tre omgångar:
  - > januari – april (Etapp 1) 2800 personer
  - > maj – augusti (Etapp 2) 5400 personer
  - > september – december (Etapp 3) 2800 personer

- Varje omgång består av fyra urval
  - Tre paneler
  - Ett nytt urval

SCB

Data

- Responsvariabel (Målvariabel) – inkomst från IoT (Inkomst och taxeringsregistret)

- Förklaringsvariabel (Hjälpvariabler):
  - Ålder (Numerisk, Ålder vid årets slut)
  - Kön (Kategorisk, Kvinna / Man)
  - Utbildning (Kategorisk, 3 nivåer)
  - Region (Kategorisk, Folkbokföring, 8 nivåer)
  - Födelselandgrupp (Kategorisk, Sverige eller utomlands)
  - Storstad (Kategorisk, Folkbokföring, 2 nivåer)

Design

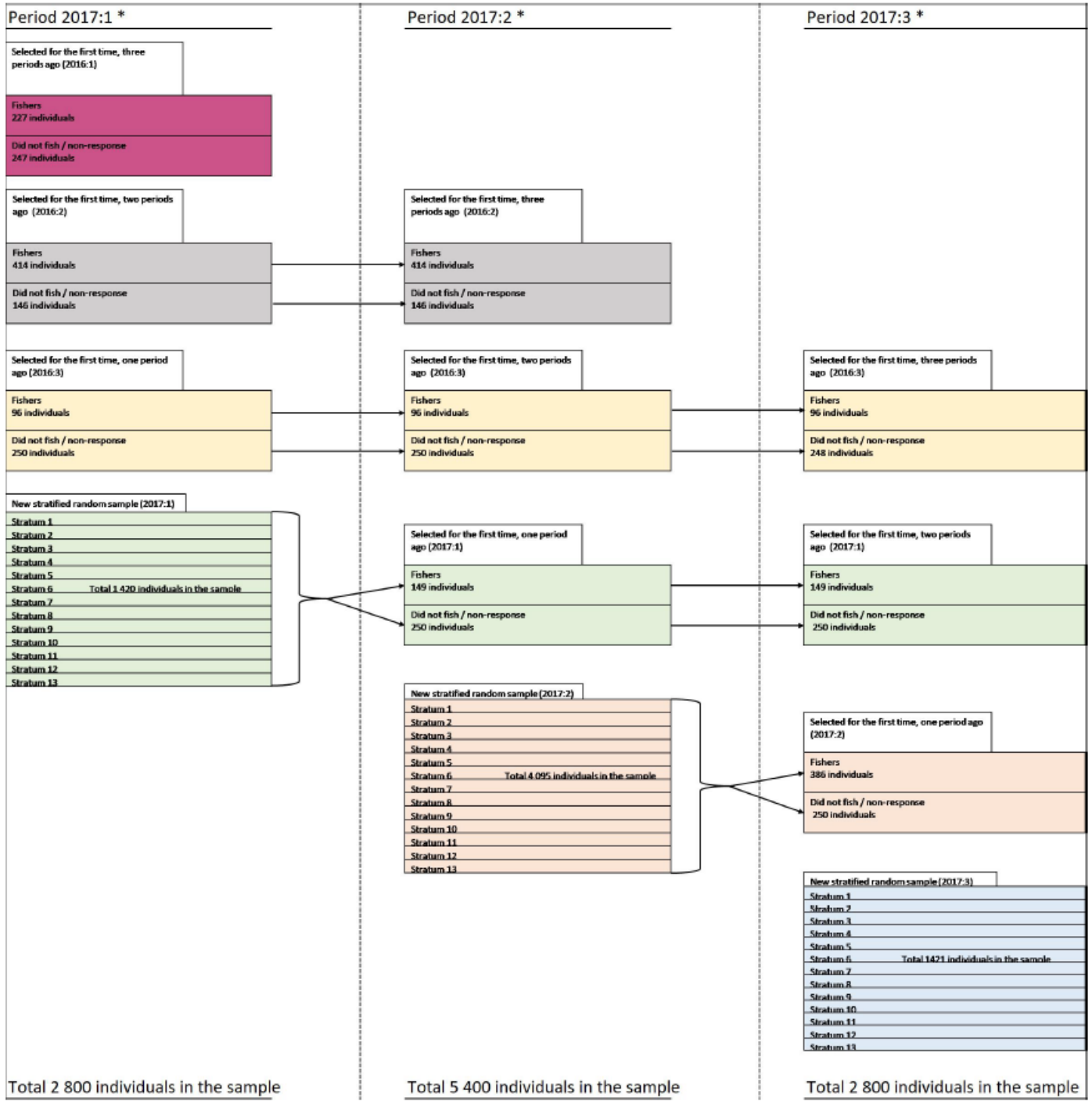
Period 2017:1 *
Period 2017:2 *
Period 2017:3 *
Selected for the first time, three periods ago (2016:1)
Fishers
227 individuals
Did not fish / non-response
247 individuals
Selected for the first time, two periods ago (2016:2)
Fishers
414 individuals
Did not fish / non-response
146 individuals
Selected for the first time, three periods ago (2016:2)
Fishers
414 individuals
Did not fish / non-response
146 individuals
Selected for the first time, one period ago (2016:3)
Fishers
96 individuals
Did not fish / non-response
250 individuals
Selected for the first time, two periods ago (2016:3)
Fishers
96 individuals
Did not fish / non-response
250 individuals
Selected for the first time, three periods ago (2016:3)
Fishers
96 individuals
Did not fish / non-response
248 individuals
New stratified random sample (2017:1)
Stratum 1
Stratum 2
Stratum 3
Stratum 4
Stratum 5
Stratum 6 Total 1 420 individuals in the sample
Stratum 7
Stratum 8
Stratum 9
Stratum 10
Stratum 11
Stratum 12
Stratum 13
Selected for the first time, one period ago (2017:1)
Fishers
149 individuals
Did not fish / non-response
250 individuals
Selected for the first time, two periods ago (2017:1)
Fishers
149 individuals
Did not fish / non-response
250 individuals
New stratified random sample (2017:2)
Stratum 1
Stratum 2
Stratum 3
Stratum 4
Stratum 5
Stratum 6 Total 4 095 individuals in the sample
Stratum 7
Stratum 8
Stratum 9
Stratum 10
Stratum 11
Stratum 12
Stratum 13
Selected for the first time, one period ago (2017:2)
Fishers
386 individuals
Did not fish / non-response
250 individuals
New stratified random sample (2017:3)
Stratum 1
Stratum 2
Stratum 3
Stratum 4
Stratum 5
Stratum 6 Total 1421 individuals in the sample
Stratum 7
Stratum 8
Stratum 9
Stratum 10
Stratum 11
Stratum 12
Stratum 13
Total 2 800 individuals in the sample
Total 5 400 individuals in the sample
Total 2 800 individuals in the sample

Design

- Varje nytt urval har 13 stratum

- Varje panel har 2 stratum
  - De som fiskade i första urvalet
  - De som inte fiskade / de som var bortfall i första urvalet

- Paneldesign där en person kan vara med 1 eller 4 etapper

Teori och metod

Differensestimatorn och arbetsmodellen

$$DIFF(y,\hat{m}) = \sum_{k\in U} \hat{m}(\mathbf{x}_k) + \sum_{k\in r} \frac{y_k - \hat{m}(\mathbf{x}_k)}{\pi_k^{nr}} = DIFF(y,m) + (remainder) \qquad (5)$$

- Vad den här formeln säger är att differensestimatorn och en arbetsmodell baserat på ett urval är lika med differensestimatorn med populationsmodellen + en restterm

SCB

Differensestimatorn och arbetsmodellen

$$DIFF(y,\hat{m}) = \sum_{k\in U} \hat{m}(\mathbf{x}_k) + \sum_{k\in r} \frac{y_k - \hat{m}(\mathbf{x}_k)}{\pi_k^{nr}} = DIFF(y,m) + (remainder) \qquad (5)$$

- Om resttermen är negligerbar så ”ärver” differensestimatorn med arbetsmodellen egenskaperna från differensestimatorn med populationsmodellen (som är asymptotiskt väntevärdesriktig, designkonsistent och asymptotiskt normalfördelad)

SCB

Differensestimatorn och arbetsmodellen

$$DIFF(y,\hat{m}) = \sum_{k\in U} \hat{m}(\mathbf{x}_k) + \sum_{k\in r} \frac{y_k - \hat{m}(\mathbf{x}_k)}{\pi_k^{nr}} = DIFF(y,m) + (remainder) \qquad (5)$$

- I uppsatsen har jag inte visat huruvida resttermen är negligerbar eftersom det är tekniskt väldigt svårt och ett område i sig. Men det går bl.a. att göra med Taylor approximeringar och glattfunktioner (smoothnes conditions)

- Bafetta m.fl. har tillämpat sig av k-NN metoden i differensestimatorn tidigare och inte heller kunnat bevisa att resttermen är negligerbar men dom argumenterar, intuitivt, att den borde vara det

SCB

Differensestimatorn och arbetsmodellen

$$DIFF(y,\hat{m}) = \sum_U \hat{m}(\mathbf{x}_k) + \sum_r \frac{y_k - \hat{m}(\mathbf{x}_k)}{\pi_k^{nr*}} \tag{11}$$

$$\hat{V}(DIFF(y,\hat{m})) = \sum_{h=1}^{H} \sum_{k\epsilon r_h} \sum_{l\epsilon r_h} \frac{\Delta_{akl}}{\pi_{kl}^{nr*}} \frac{D_k}{\pi_{ak}} \frac{D_l}{\pi_{al}} + \sum_{h=1}^{H} \sum_{k\epsilon r_h} \sum_{l\epsilon r_h} \frac{\Delta_{kl|s_a}}{\pi_{kl|s_a}^{nr}} \breve{\breve{D}}_k \breve{\breve{D}}_l \tag{12}$$

SCB

Inklussionssannolikheter

Condition	π_{akl}	$\pi^{nr}_{kl\|s_a}$
$k = l$	$\frac{n_{ah}}{N_h}$	$\frac{m_g}{n_{ag}}$
$k \neq l$ $k \in s_{ah}$ & $l \in s_{ah}$ $k \in s_g$ & $l \in s_g$	$\frac{n_{ah}}{N_h}\frac{n_{ah}-1}{N_h-1}$	$\frac{m_g}{n_{ag}}\frac{m_g-1}{n_{ag}-1}$
$k \neq l$ $k \in s_{ah}$ & $l \in s_{ah'}$ $k \in s_g$ & $l \in s_g$	$\frac{n_{ah}}{N_h}\frac{n_{ah'}}{N_{h'}}$	$\frac{m_g}{n_{ag}}\frac{m_g-1}{n_{ag}-1}$
$k \neq l$ $k \in s_{ah}$ & $l \in s_{ah}$ $k \in s_g$ & $l \in s_{g'}$	$\frac{n_{ah}}{N_h}\frac{n_{ah}-1}{N_h-1}$	$\frac{m_g}{n_{ag}}\frac{m_{g'}}{n_{ag'}}$
$k \neq l$ $k \in s_{ah}$ & $l \in s_{ah'}$ $k \in s_g$ & $l \in s_{g'}$	$\frac{n_{ah}}{N_h}\frac{n_{ah'}}{N_{h'}}$	$\frac{m_g}{n_{ag}}\frac{m_{g'}}{n_{ag'}}$

[1] The condition column means that if that condition is met then the inclusion probability is calculated as described for that row

Den fullständiga estimatorn

$$\hat{t}_y = \sum_{i=1}^{4} (w_i) DIFF(y, \hat{m}_i) \qquad (13)$$

$$\hat{V}(\hat{t}_y) = \sum_{i=1}^{4} (w_i)^2 \hat{V}(DIFF(y, \hat{m}_i)) \qquad (14)$$

- W är satt proportionerligt mot antal svarande i urvalen
- Variansen är snarlik bara att när vi bryter ur den blir det vikten i kvadrat

SCB

k-NN metoden

- k-NN metoden går ut på att identifiera andra observationer som ligger väldigt nära den observation man vill förutspå

$$\hat{m}(\mathbf{x}_k) = \frac{1}{K} \sum_{l \in L_k} y_k \qquad (7)$$

- Grannskapet, L_k, bestäms utifrån ett avståndsmått

$$\sqrt{\sum_{i=1}^{n} (q_i - p_i)^2}$$

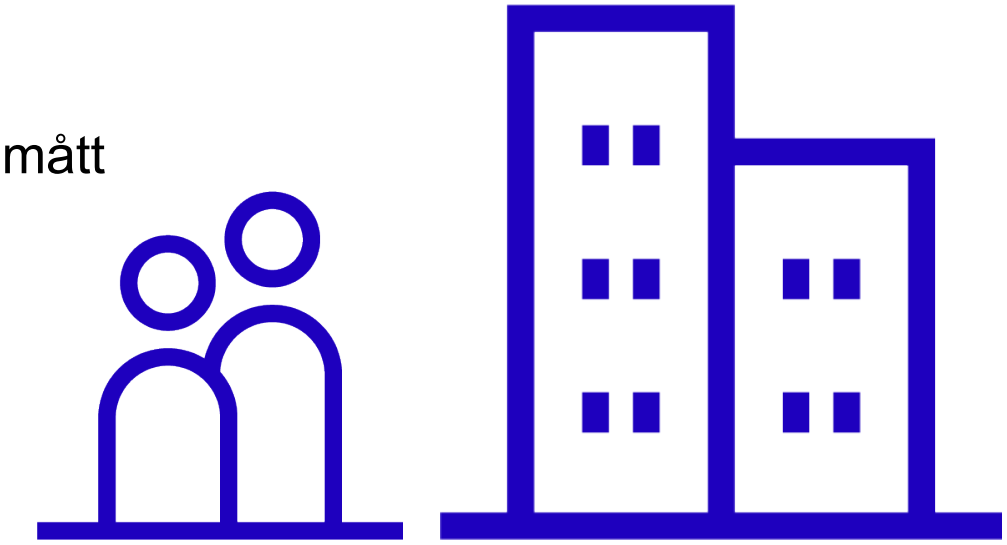

k-NN metoden
Utvecklad med designvikten

- k-NN metoden går ut på att identifiera andra observationer som ligger väldigt nära den observation man vill förutspå

$$\hat{m}(\mathbf{x}_k) = \frac{\sum_{l \in L_k} \frac{y_k * w_k}{\pi_k}}{\sum_{l \in L_k} \frac{w_k}{\pi_k}} \qquad (8)$$

- Grannskapet, L_k, bestäms utifrån ett avståndsmått

$$\sqrt{\sum_{i=1}^{n} (q_i - p_i)^2}$$

SCB

k-NN metoden
Hur funkar den?

	Ålder	Man
Dag	32	1
Inkomst?		
k=1	400000	
k=5	377500	
k=10	344000	
k=20	321615	

SCB

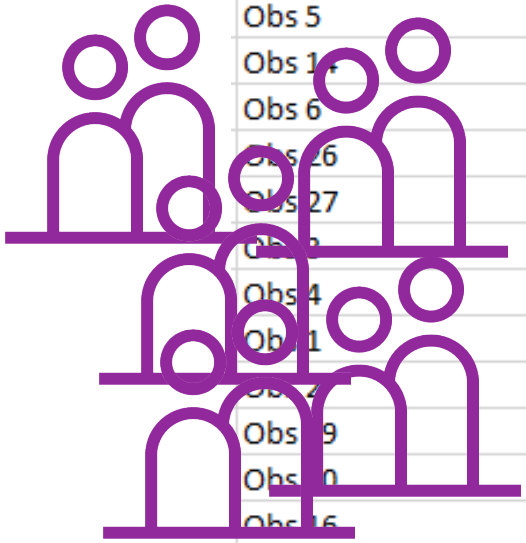

Observationer från ett urval	Ålder	Man	Inkomst	Distans
Obs 18	33	1	400000	1
Obs 9	30	0	160000	5
Obs 19	35	0	450000	10
Obs 20	38	1	500000	36
Obs 7	25	1	270000	49
Obs 17	25	1	150000	49
Obs 21	39	1	510000	49
Obs 8	25	0	300000	50
Obs 15	25	0	300000	50
Obs 12	40	1	400000	64
Obs 11	40	0	1000000	65
Obs 22	40	0	510000	65
Obs 28	22	0	150000	101
Obs 5	20	1	250000	144
Obs 1	20	1	100000	144
Obs 6	20	0	230000	145
Obs 26	20	0	150000	145
Obs 27	20	0	200000	145
Obs [illegible]	18	0	202000	197
Obs 4	18	0	200300	197
Obs 1	15	1	200000	289
Obs [illegible]	15	1	150000	289
Obs 29	50	0	400000	325
Obs 30	55	1	400000	529
Obs 16	60	1	200000	784
Obs 10	60	0	200000	785
Obs 24	70	1	150000	1444
Obs 25	75	0	150000	1850
Obs 13	80	0	70000	2305
Obs 23	80	0	60000	2305

Applicera k-NN modellen på populationen

- Det finns alltså 66*2 kombinationer för populationen 15 – 80 år efter kön
- Man väljer en kombination och predikterar värdet för inkomst med hjälp av urvalet och sen multiplicerar med antalet
- Det gör man för samtliga och på så vis får man en skattning för populationen, plus justeringstermen

Ålder	män	kvinnor
15 år	58915	55462
16 år	57928	54240
17 år	57108	51997
18 år	58716	52341
19 år	61135	51671
20 år	59115	51958
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
.	.	.
75 år	47508	50787
76 år	42615	45668
77 år	36201	39805
78 år	33125	37004
79 år	31488	36418
80 år	28459	34250

Skattning av bortfallsskevheten

$$\hat{RB}(\hat{\theta}_r) = (\hat{\theta}_r - \hat{\theta}_s)/\hat{\theta}_s$$

- Helst hade jag velat haft en proxyvariabel för fiske men någon sådan finns inte så inkomst användes vilket innebär att användningen av resultatet blir begränsat i den riktigt fritidsfiskeundersökningen men har fungerat bra för en uppsats

- Egentligen inget konstigt. Vi gör en skattning för inkomst när vi använder oss av hela urvalet och en skattning endast för de svarande. Och på den vägen får vi en skattning för bortfallsskevheten som vi sen kan sätta i relation till urvalet för att få det i relativa termer.

SCB

Utvärdering av modellen

- För att hitta optimala k använde jag mig bl.a. av cross-validation (CV) indelat i segment (eller folds)
- Vilket egentligen är medelvärdet av MSE för varje segment

$$CV_{(m)} = \frac{1}{m}\sum_{i=1}^{m} MSE_i \qquad (9)$$

SCB

Resultat

Oviktad k-NN estimator

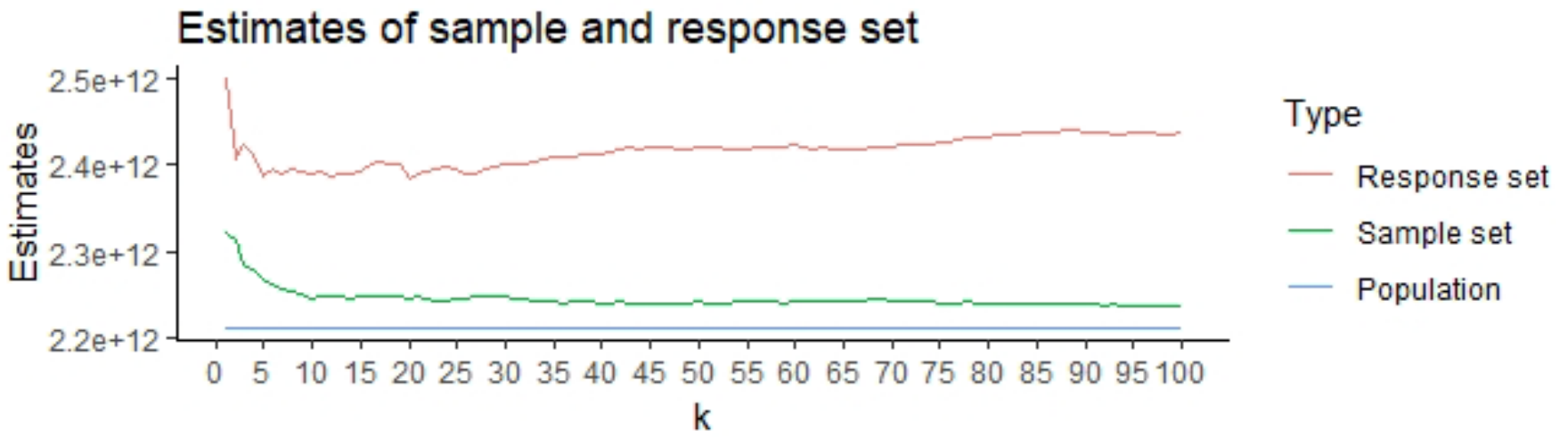

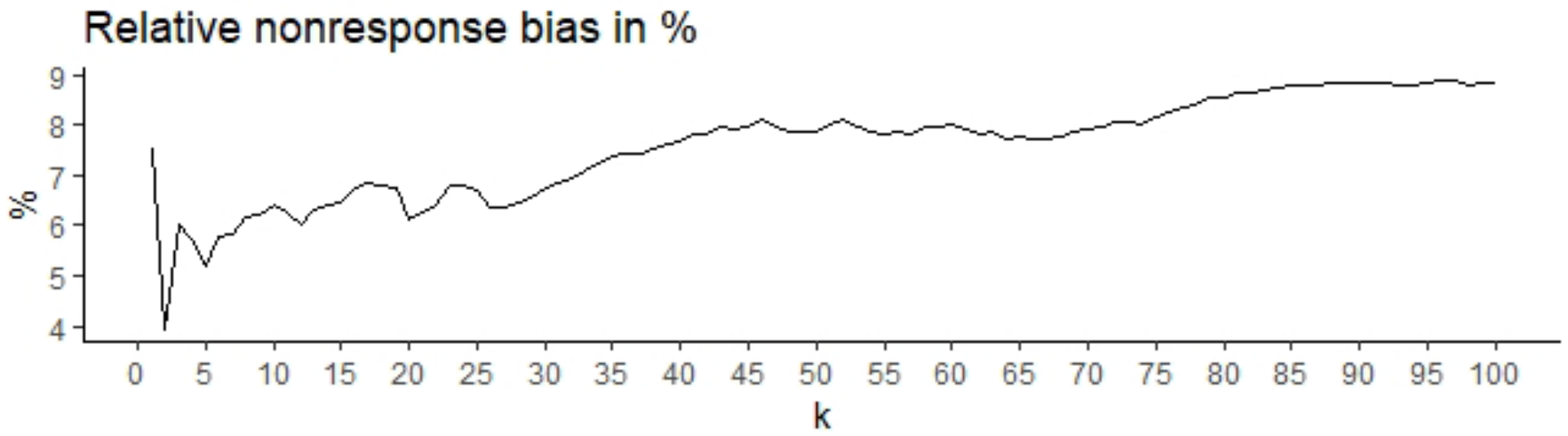

SCB

Iviktad k-NN estimator

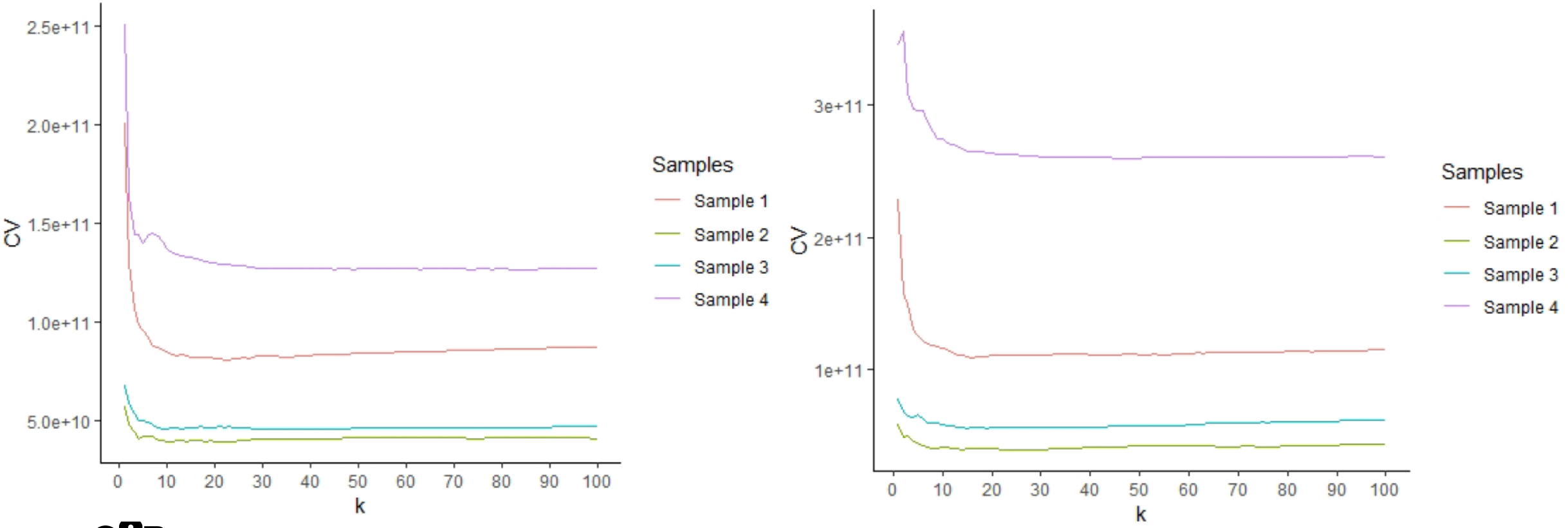

SCB

Designviktad k-NN estimator

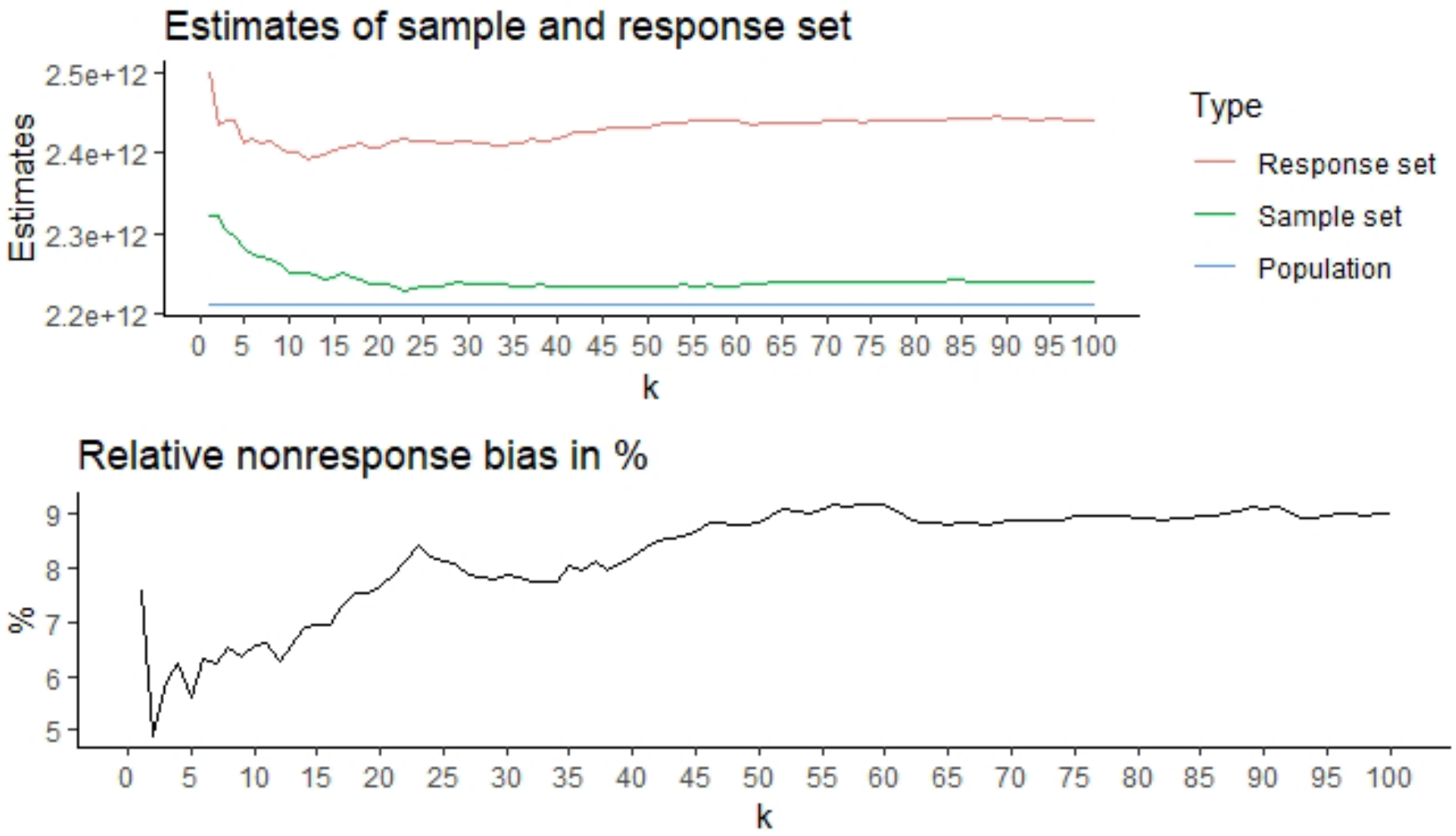

Designviktad k-NN estimator

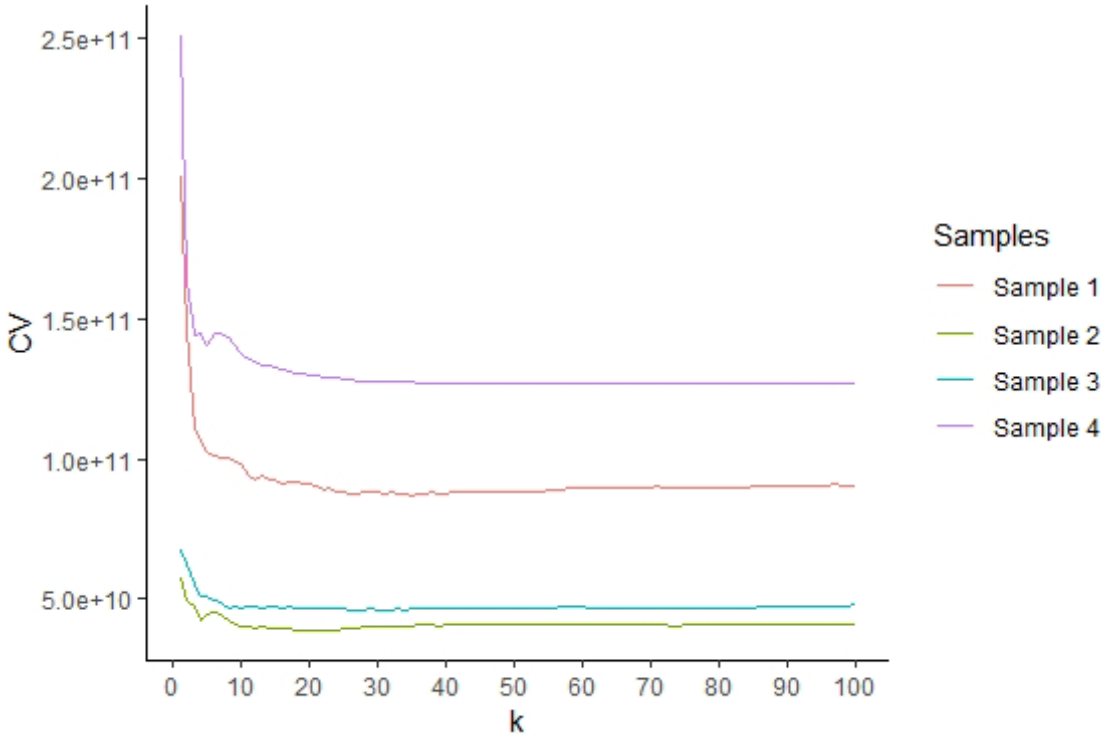

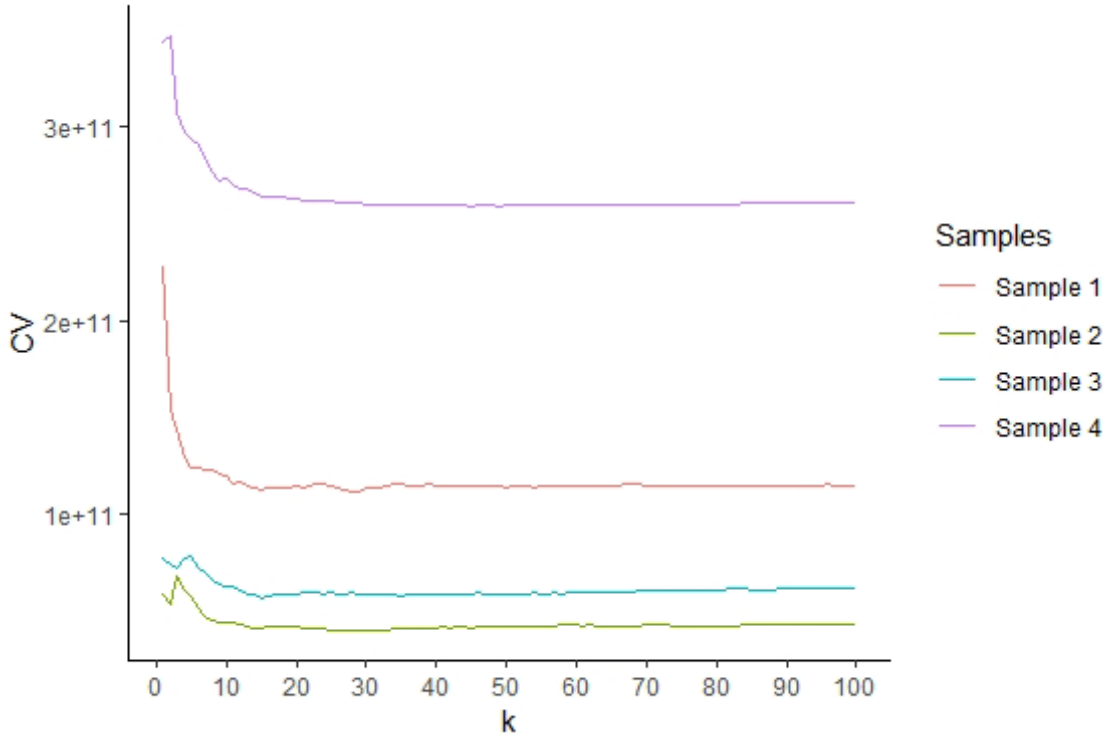

SCB

Distans och designviktad k-NN

$$w_k = \frac{1}{\sum_{i=1}^{n}(q_{ik}-p_{ik})^2}$$

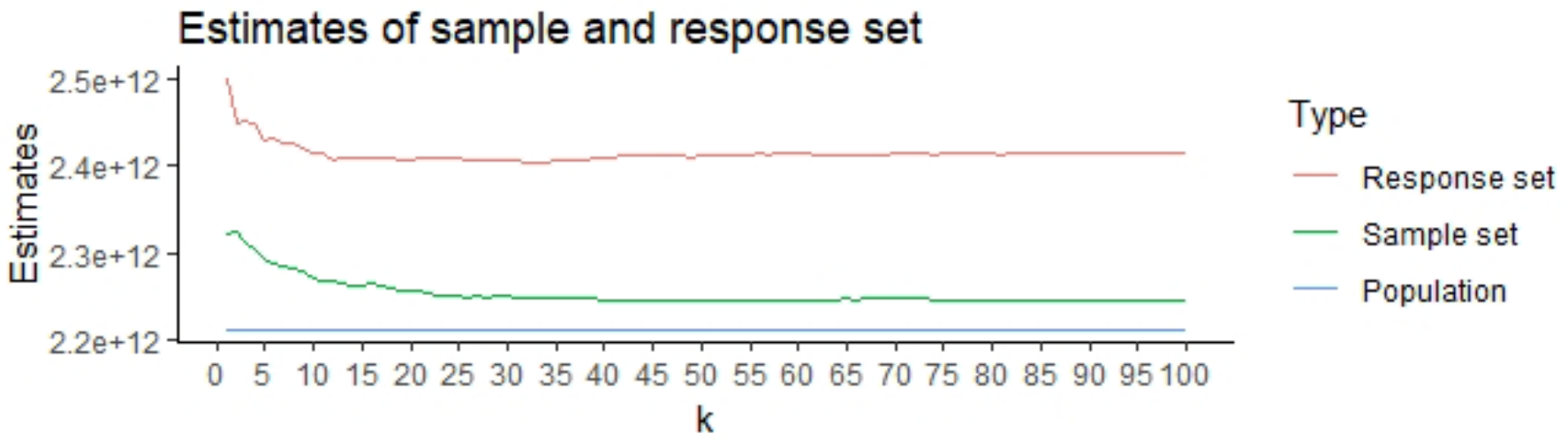

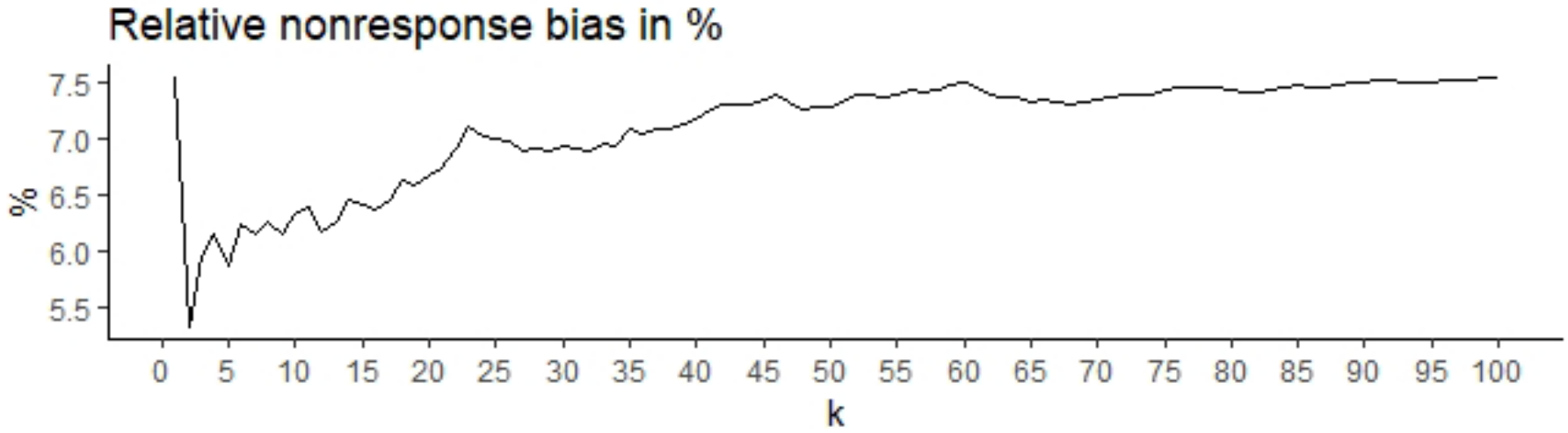

SCB

Distans och designviktad k-NN

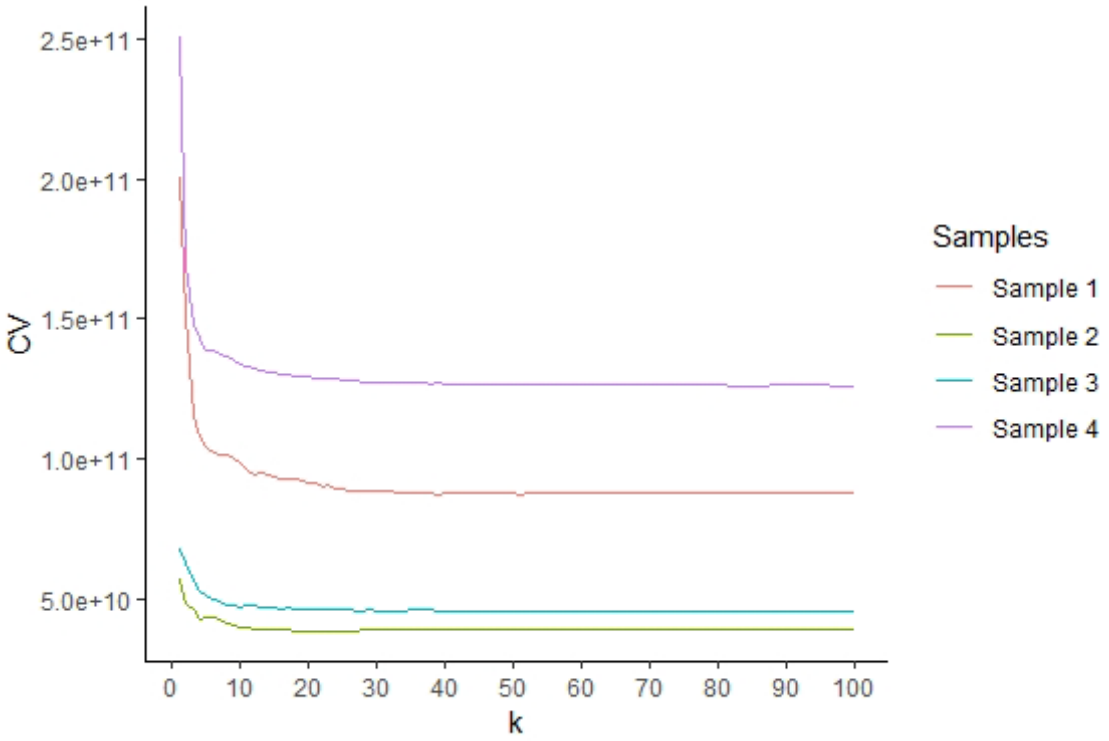

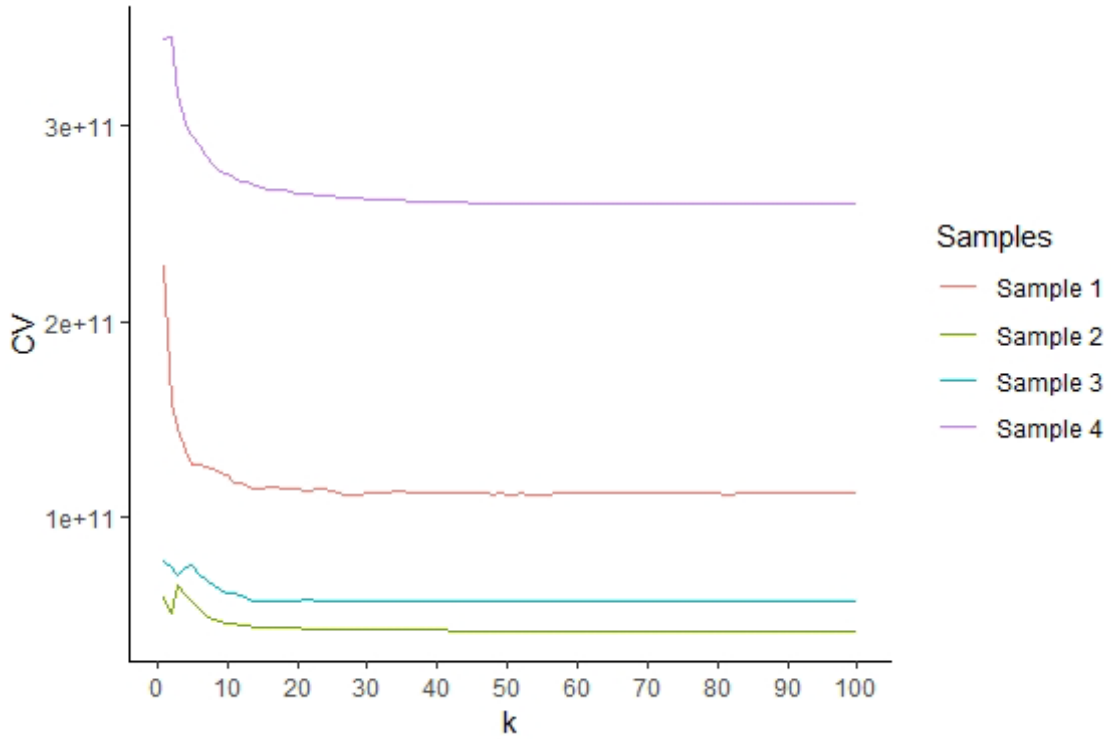

SCB

Skillnad mellan estimatorerna Svarsmängden

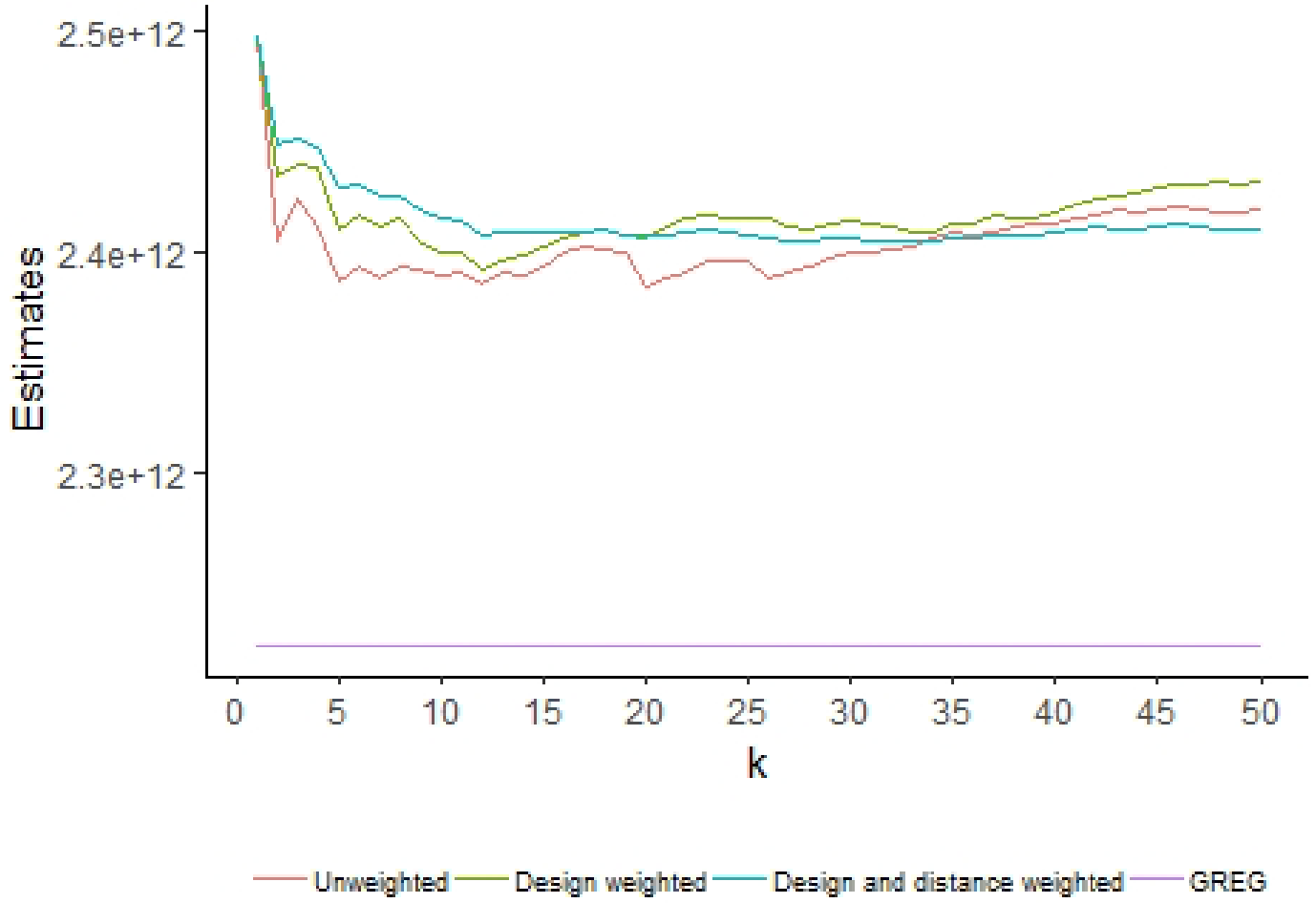

Skillnad mellan estimatorerna
Hela urvalet

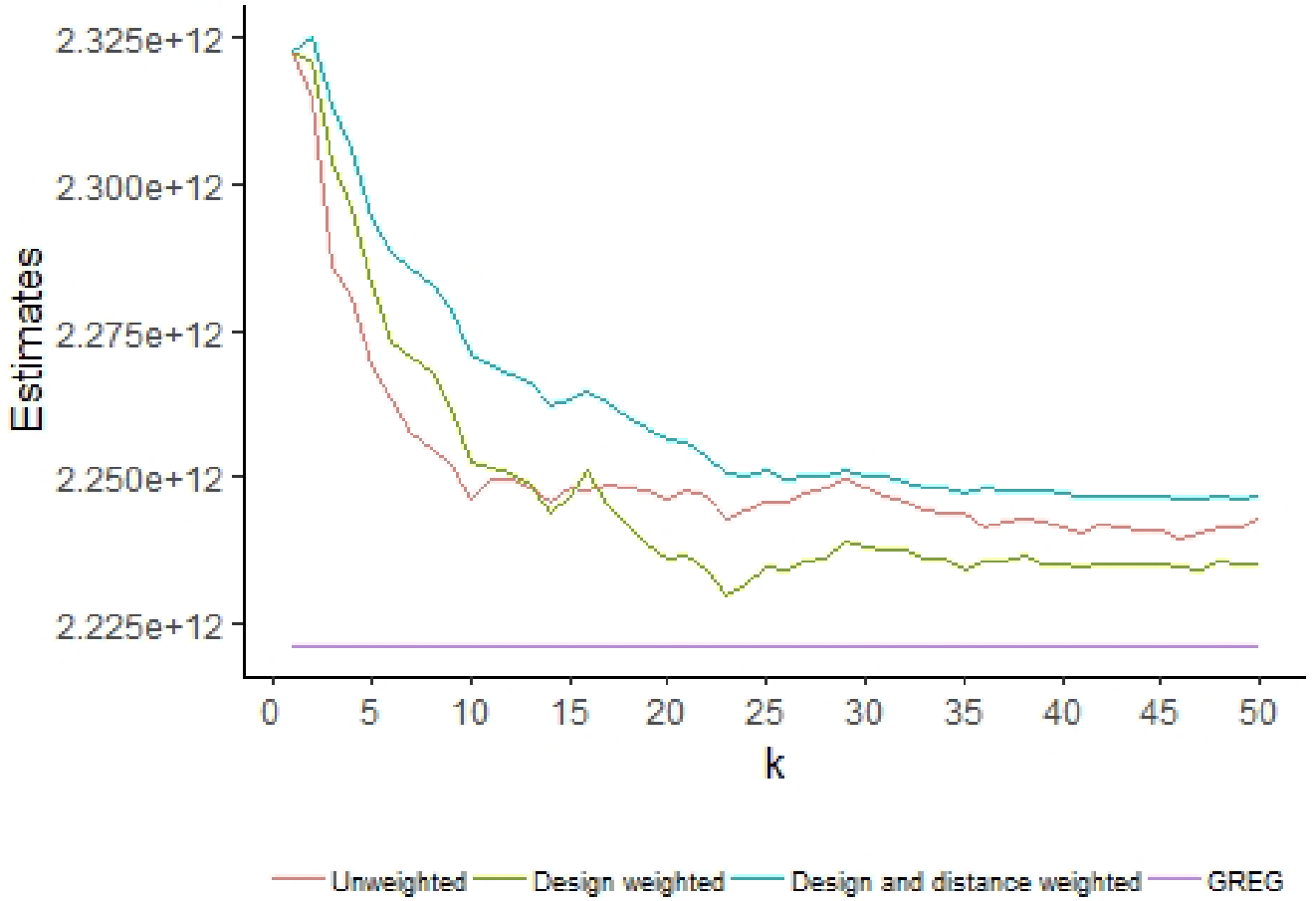

Jämförelsetabell över estimatorerna

Estimator	Auxiliary vector	Sample set	Response set	Relative Bias
Population (true)	-	2.211	-	-
HT	-	**2.213** ± 0.096	**2.452** ± 0.171	10.8%
GREG estimator	Gender Age Bcountry Education Region Metropol	**2.221** ± 0.069	**2.275** ± 0.125	2.5%
k-NN estimator (K=23) Unweighted	Gender Age Bcountry Education Region Metropol	**2.243** ± 0.068	**2.395** ± 0.130	6.8%
k-NN estimator (K=23) Design weighted	Gender Age Bcountry Education Region Metropol	**2.230** ± 0.066	**2.417** ± 0.123	8.4%
k-NN estimator (K=23) Distance and design weighted	Gender Age Bcountry Education Region Metropol	**2.250** ± 0.056	**2.410** ± 0.107	7.1%

1) All estimates are written in 10^{12}
2) The intervall of the standard errors estimate is a 95 % confidence interval

Slutsats?

- Det är inte alltid man kommer fram till något direkt användbart. Det blev ju inte bättre med k-NN… Men man lär sig väldigt mycket på vägen.
- k-NN var inte bättre än GREG för att minska bortfallsskevheten för fritidsfiskeundersökningen. Men den var bättre än HT-estimatorn. Sett till den hjälpinformation jag använde mig av
- Flera författare har beskrivit GREG som robust vilket mitt arbete påvisar (inte bevisar)
- k-NN är svårare att använda sig av. Det krävs en ordentlig analys för att veta att man skapar en optimal modell

SCB

Slutsats?

- k-NN med enbart **kategoriska variabler** översätts till poststratifieringens gruppmedelvärdesmodell om antalet grannar (k) är lika med antalet observationer i varje grupp (n_g) av kombinationer
  - Om k är mindre kan man se prediktionerna som en skattning från ett slumpmässigt urval från varje grupp

- Hjälpinformationen och modellen är viktiga. **Stort fokus** bör läggas på att hitta relevant hjälpinformation

SCB